

عنوان: بررسی تاثیر آموزش بر اساس الگوی پنداشتی مراقبت از خود بر کیفیت زندگی و وضعیت متابولیک بیماران دیابتی غیروابسته به انسولین مراجعه کننده به مرکز آموزش دیابت در شهر تبریز

نام دانشجو: عاطفه قنبری

رشته و مقطع تحصیلی: Ph.D آموزش پرستاری

استاد راهنما: دکتر زهره پارسایکتا

اساتید مشاور: دکتر مهوش صلصالی، دکتر سقراط فقیه زاده

شماره پایاننامه: ۱۰۴

مقدمه: پژوهش حاضر یک تحقیق نیمه تجربی است که به منظور "تعیین تاثیر آموزش بر اساس الگوی پنداشتی مراقبت از خود بر کیفیت زندگی و وضعیت متابولیک بیماران دیابتی غیروابسته به انسولین مراجعه کننده به مرکز آموزش دیابت در شهر تبریز" از طریق نمونه گیری تصادفی انجام شده است.

روش کار: ابزار گردآوری داده ها شامل: پرسشنامه مشخصات فردی - اجتماعی، بررسی و شناخت نیاز مراقبت از خوددرمانی (نیازهای کلی مراقبت از خود، نیازهای مربوط به انحراف از سلامت)، بررسی و شناخت نیروی مراقبت از خود، کیفیت زندگی مرتبط با سلامت و کیفیت زندگی اختصاصی (رضایت از درمان و مشکلات ناشی از دیابت) و وضعیت متابولیک (نمایه توده بدنی، کلسترول، تری گلیسرید، هموگلوبین گلیکوزیله، قند خون، دفعات افزایش و کاهش قند خون، علائم و نشانه ها، فشار خون سیستول و دیاستول) و انجام آزمایشات تشخیصی در بیماران دیابتی می باشد.

در این تحقیق یک گروه بطور تصادفی و بتدریج (۱۳۷ نفر) انتخاب شدند در مورد آنها پیش آزمون شامل تکمیل فرم پرسشنامه و انجام آزمایش HBA1C اجراء شد، سپس پژوهشگر اقدام به ارائه آموزش گروهی نمود و پس از یکماه مجدداً آموزش بصورت فردی برای تک تک واحدهای مورد پژوهش اجراء گردید و پس از شش ماه از ورود واحدهای مورد پژوهش آزمون نهایی برای ۶۳ نفر شامل تکمیل فرم پرسشنامه و انجام آزمایشات خونی صورت گرفت.

یافته ها: در آزمون فرضیه اول "آموزش بر اساس الگوی پنداشتی مراقبت از خود بر کیفیت زندگی بیماران دیابتی موثر است" یافته ها نشان داد که آموزش بر اساس الگوی پنداشتی مراقبت از خود سبب تفاوت معنی دار در امتیازات کسب شده از کیفیت زندگی قبل و شش ماه بعد از آموزش گردید ($P = 0/0001$)، از طرف دیگر آموزش تفاوت معنی داری را در نمرات اجزاء کیفیت زندگی شامل عملکرد جسمی ($P = 0/01$)، درد و ناراحتی ($P = 0/02$)، فعالیتهای روزمره ($P = 0/01$)، خواب ($P = 0/01$)، سلامتی کلی ($P = 0/005$) ایجاد نمود. در کیفیت زندگی اختصاصی نیز بر مشکلات ناشی از دیابت ($P = 0/0001$) تاثیر داشته است.

در آزمون فرضیه دوم "آموزش بر اساس الگوی پنداشتی مراقبت از خود بر وضعیت متابولیک بیماران دیابتی موثر است" یافته ها نشان داد که آموزش بر تری گلیسرید ($P = 0/03$)، هموگلوبین گلیکوزیله ($P = 0/0001$)، قند خون ($P = 0/0001$)، دفعات افزایش قند خون ($P = 0/001$) و علائم و نشانه ها ($P = 0/001$) موثر می باشد.

به منظور ارائه یک مدل پنداشتی مراقبت از خود بر اساس یافته ها و تعیین نیازهای مراقبت از خوددرمانی اقدام به تحلیل با روش آنالیز مسیری گردید. یافته ها نشان داد که از میان نیازهای کلی مراقبت از خود (وضعیت مایعات و دفع) و از میان نیازهای مربوط به انحراف از سلامت (تاریخچه قبلی انحراف از سلامت) بر کیفیت زندگی موثر است، وضعیت مایعات بیماران دیابتی نیز بر وضعیت متابولیک آنان موثر می باشد. اجراء نیروی مراقبت از خود شامل آگاهی از خود کنترلی، قضاوت - تصمیم گیری و عملکرد بر وضعیت متابولیک موثر بوده ولی بر کیفیت زندگی تاثیر ندارد.

واژه های کلیدی: الگوی پنداشتی مراقبت از خود، کیفیت زندگی، بیماران دیابتی غیروابسته به انسولین